

เรื่องเล่าจากชายแดนไทย-พม่า

ประกายไฟแห่งปัญญา...เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

วิชาติ บุรณะประเสริฐสุข และ ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ

แนวคิดของหนังสือ

การเสนอความคิดหน้าครั้งที่ 1	การเสนอความคิดหน้าครั้งที่ 2
1. สะท้อนภาพชีวิตของชาวกะเหรี่ยง ปัญหา-อุปสรรค ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต	บทที่ 1 กะเหรี่ยง คือ ใคร (นำเสนอ หลากหลายข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับถิ่นฐาน ดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง การตั้งถิ่นฐานในไทย)
2. นำเสนอโครงการพระราชดำริที่ช่วยเหลือ ชาวกะเหรี่ยงในประเทศไทย	บทที่ 2 กะเหรี่ยงท่ามกลางกระแส สังคมไทยสมัยใหม่...ใครคือเหยื่อ!!!
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนากลุ่มชาติ พันธุ์กะเหรี่ยงที่สอดคล้องกับการดำเนินวิถี ชีวิต ขนบวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่ดั้งเดิม	บทที่ 3 พ่อหลวง แม่เจ้าของชาวกะเหรี่ยง พระราชกรณียกิจในหลวง-พระราชินีเพื่อชาว กะเหรี่ยง
4. ใช้วิธีนำเสนอสาระ ที่ทำให้ผู้อ่านได้ความ เพลิดเพลิน	บทที่ 4 ตามรอยเท้าพ่อ (พระราชกรณียกิจ สมเด็จพระเทพฯเพื่อชาวกะเหรี่ยง)
	บทที่ 5 แนวทางเพื่อการพัฒนากะเหรี่ยง อย่างยั่งยืน

บทที่ 1 “กะเหรี่ยง คือ ใคร”

บทที่ 1 “กะเหรี่ยง คือ ใคร”

- กะเหรี่ยงเป็นชนพื้นเมืองดั้งเดิมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แผ่นดินใหญ่ (Mainland Southeast Asia) ตั้งถิ่นฐานเป็นแนวยาวจากเหนือลงใต้ในเขตแดนไทยพม่าเมื่อราว 600-700 ปีมาแล้ว (Keyes C.F. 1971)
- นักวิชาการสันนิษฐานว่า กะเหรี่ยงอพยพลงมาจากทางเหนือ มาตั้งถิ่นฐานทางทิศตะวันออกเฉียงของสหภาพพม่าและทางภาคเหนือของประเทศไทยก่อนศตวรรษที่ 18 (Renard, R.D. 1980)
- มีกะเหรี่ยงจำนวนหนึ่งเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยก่อนที่ชนชาติไทยจะเคลื่อนย้ายลงมาสู่แหลมสุวรรณภูมิ (ขจัดภัย บุรุษพัฒน์, 2518: 73)
- ที่สหภาพพม่า กะเหรี่ยงน่าจะอพยพเข้ามาในดินแดนดังกล่าวหลังกลุ่มตระกูลมอญเขมร (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการทางจิตวิทยาแห่งชาติ 2518: 1)

“ถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง”

- เรื่องเล่าของชาวกะเหรี่ยงที่เล่าถึงการเดินทางของบรรพชนที่ต้องอพยพข้ามผ่าน “สายธารทราย” สันนิษฐานว่า หมายถึง พื้นที่อันกว้างใหญ่ที่มีแต่ทรายไหลเหมือนกระแสน้ำ ประกอบกับมีผู้เล่าขานนามแดนถิ่นเดิมของพวกเขา (ชาวกะเหรี่ยง) ว่า คือ “ธิบิ-โกวบิ” ทำให้มีผู้ตีความว่า ธิเบตและทะเลทรายโกบิ คือ ถิ่นเดิมของชาวกะเหรี่ยง (พอลและอีเลน ลูวิส 2528: 70)
- นักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่ง สันนิษฐานว่า ถิ่นฐานเดิมของชาวกะเหรี่ยงน่าจะอยู่แถบมองโกเลีย ต่อมาได้หนีภัยสงครามมาตั้งถิ่นฐานด้านทิศตะวันออกของธิเบต ก่อนจะอพยพมาอยู่ที่ประเทศจีน โดยชาวจีนเรียกชนกลุ่มนี้ว่า “ชนชาติโจว” (สุริยา รัตนกุลและสมทรง บุรุษพัฒน์ 2538: 1)

“ถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง”

- ด้านกลุ่มนักวิชาการชาวตะวันตกและกลุ่มมิชชันนารีที่ทำงานเกี่ยวกับชาวกะเหรี่ยงสันนิษฐานว่า ถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงน่าจะอยู่ทางแถบตะวันตกของจีนก่อนที่จะอพยพลงมายังบริเวณประเทศพม่า โดยเชื่อว่ากะเหรี่ยงเดิมอาศัยอยู่บริเวณแม่น้ำยางซี (Yangtse river) อันหมายถึง “ลุ่มน้ำของชาวยาง” (Rajah A, 2008: 307)
- ทั้งนี้คำว่า “ยาง” เป็นอีกชื่อหนึ่งของชาวกะเหรี่ยง โดยคนทางภาคเหนือของประเทศไทยและในรัฐฉานของพม่านิยมเรียกชาวกะเหรี่ยงว่า “ยาง” (สุนทร สุขสราญจิต, 2547: 11)

“เส้นทางอพยพของชาวกะเหรี่ยง”

- ถิ่นฐานดั้งเดิมน่าจะอยู่ที่มอญโกเลีย ราว **2,617** ปีก่อนพุทธกาล ก่อนที่จะย้ายมาตั้งถิ่นฐานทางแถบตะวันออกของเตอร์กิสถาน (Turkistan) ราว **2,013** ปีก่อนพุทธกาล และได้ อพยพออกจากเตอร์กิสถานมาตั้งถิ่นฐานที่ธิเบต ราว **1,864** ปีก่อนพุทธกาล จากนั้นได้อพยพลงมายังมณฑลยูนนานของจีนราว **1,385** ปีก่อนพุทธกาล ก่อนจะเคลื่อนย้ายมายังดินแดนแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยกลุ่มแรกเดินทางมาถึงราว **1,125** ปีก่อนพุทธกาล
- ส่วนกลุ่มที่สองได้เดินทางมาถึงราว **759** ปีก่อน(Rajah A, 2008: **307**) โดยดินแดนที่กะเหรี่ยงตั้งถิ่นฐานอยู่คือทางฝั่งตะวันออกของสหภาพพม่าและทางภาคเหนือไล่ลงมาตลอดแนวฝั่งตะวันตกของประเทศไทย

กะเหรี่ยงในพม่า

- ในสหภาพพม่า มีชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่มากกว่าฝั่งไทย โดยมีกะเหรี่ยงอาศัยอยู่หลายกลุ่มด้วยกัน โดยรัฐบาลพม่าได้ประกาศเมื่อวันที่ **6** เดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ.**1936** ว่ากะเหรี่ยงมีจำนวนทั้งสิ้น **11** กลุ่ม ได้แก่ (1) Sgaw (2) Pwo (3) Pa-o (4) Paku (5) Mon-Ney-Bwa (6) Bwe (7) White Karen (8) Paduang (9) Eastern Bwe (Ka-renni or Kayah) (10) Con-Ker (11) Geh-Bah (Rajah A, 2008: 309)
- ในสหภาพพม่ามีรัฐกะเหรี่ยง **2** รัฐ คือ รัฐกะยา ซึ่งเป็นดินแดนของกะเหรี่ยงแดง (กะยา) กับ รัฐก่อตูเล อันเป็นที่อยู่ของกะเหรี่ยงขาว นอกจากนี้ยังพบว่ามีกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ตามป่าเขาในรัฐฉานซึ่งเป็นรัฐไทยใหญ่ รวมถึงตอนกลางและตอนใต้ของสหภาพพม่า (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการทางจิตวิทยาแห่งชาติ 2518: 1-2)

กะเหรี่ยงในไทย

- กะเหรี่ยงฝั่งพม่าอพยพเข้าสู่ฝั่งไทยหลายครั้งด้วยกัน
- นักวิชาการสันนิษฐานว่า กะเหรี่ยงฝั่งพม่าเริ่มเคลื่อนพลข้ามแม่น้ำสาละวินเข้ามาในดินแดนไทย ราวศตวรรษที่ **18** (ตรงกับสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น) ด้วยเหตุที่ว่าราชอาณาจักรไทยและพม่าได้ทำสงครามกันอยู่เนือง ๆ ไม่ว่าจะฝ่ายใดยกทัพมารุกรานอีกฝ่ายก็ต้องผ่านดินแดนของชาวกะเหรี่ยง ชาวกะเหรี่ยงจำนวนหนึ่งก็ต้องถูกกวาดต้อนมาเป็นเชลยจัดเสียบียงและนำทางให้แก่กองทัพ เมื่อครั้งถูกกวาดต้อนมาฝั่งไทย ชาวกะเหรี่ยงบางส่วนก็ได้เลือกที่จะตั้งถิ่นฐานที่ฝั่งไทยโดยหวังว่าจะมีชีวิตที่สุขสงบ
- กะเหรี่ยงในพม่าได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานแถบล้านนา นับตั้งแต่เมื่อครั้งที่พากตะวันออกของแม่น้ำสาละวิน อยู่ภายใต้อำนาจของอาณาจักรโยนก ชาวกะเหรี่ยงได้สวามิภักดิ์ต่ออาณาจักรโยนกและได้ติดตามเข้ามาตั้งถิ่นฐานแถบ อ.แม่สะเรียง จนถึงจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเดิมเป็นที่อยู่ของชาวลัวะ (พอลและอีเลน ลูวิส **2528: 70**)

บันทึกข้อความแสดงถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาวกะเหรี่ยง
กับเจ้าครองนครเชียงใหม่

“ตราบใดแม่น้ำคง (สาละวิน) บ่แห้งหาย
เขาควายบ่ชื้อ (ตรง) ถ้าหลวงยังบ่ยุบ
เมืองนครเชียงใหม่กับเมืองยางแดง (กะเหรี่ยง)
จะต้องเป็นไมตรี ไม่รุกรานกันตราบนั่น”

(สำนักพิมพ์วิรัชธรรม 2517: 2-3)

จำนวนประชากรกะเหรี่ยงในปัจจุบัน

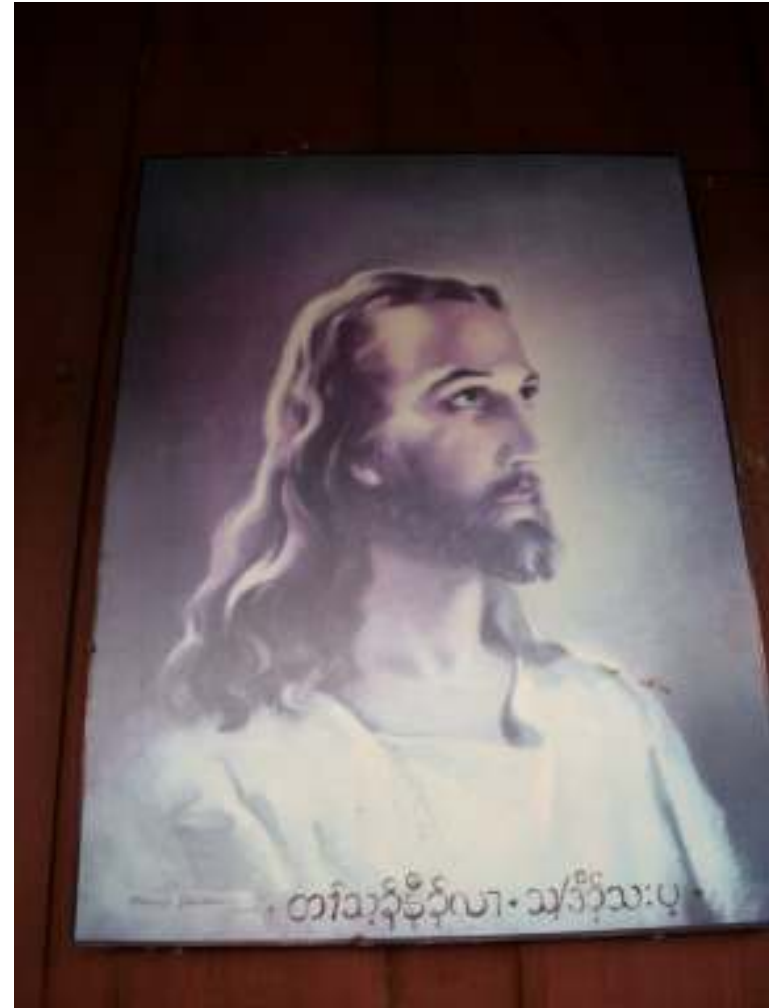
- ในปัจจุบัน (พ.ศ. **2554**) คาดการณ์ว่า ในสหภาพพม่ามีจำนวนประชากรกะเหรี่ยงประมาณ 3.7 ล้านคน
- ในขณะที่ประเทศไทยมีประชากรกะเหรี่ยงประมาณ 5 แสนคน ส่วนใหญ่เป็นกะเหรี่ยงสะกอและกะเหรี่ยงโป ส่วนกะเหรี่ยงตองสู หรือ ปะโอ และกะเหรี่ยงคะยา หรือ ยางแดง ปาดอง หรือ กะเหรี่ยงคอยาวมีจำนวนประชากรไม่มากนัก
- กะเหรี่ยงได้ตั้งถิ่นฐานใน **17** จังหวัด ทางภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันตกของไทย ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน ตาก เพชร สุโขทัย กำแพงเพชร กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี สุพรรณบุรี อุทัยธานี ประจวบคีรีขันธ์ ระนอง และนครปฐม

กะเหรี่ยง คือ ใคร

- กะเหรี่ยง เป็นคำที่คนไทยโดยทั่วไปใช้เรียกกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งซึ่งอาศัยอยู่หนาแน่นในบริเวณฝั่งตะวันออกของพม่ารวมทั้งทางภาคเหนือและภาคตะวันตกของประเทศไทย แต่กลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว เรียกกลุ่มชาติพันธุ์ของตนว่า “ปากะญอ” (กะเหรี่ยงสะกอ) หรือ “ไผ่ล่ว” (กะเหรี่ยงโป) โดยทั้งสองคำนี้ต่างก็มีความหมายว่า “คน” ในภาษาของตนเช่นเดียวกัน
- การเรียกกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวว่า “กะเหรี่ยง” นักวิชาการสันนิษฐานว่า อาจเรียกตามอย่างมอญ ซึ่งเรียกกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวว่า “กะเวง” (สุริยา รัตนกุล และสมทรง บุรุษพัฒน์ 2538: 1) หรือ อาจเรียกตามชาติตะวันตกซึ่งเรียกกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวว่า “คะเร็น” (karen) โดยคำว่า “คะเร็น” สันนิษฐานว่า ชาติตะวันตกเรียกตามอย่างพม่าที่เรียกกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวว่า “คะหยิ่น” หรือ “กะยิ่น” (kayin) (สุนทร สุขสราญจิต 2547: 11)

บทที่ 2 กะเหรี่ยงท่ามกลางกระแส สังคมไทยสมัยใหม่...ใครเป็นเหยื่อ

1. ปัญหาการไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน ทำให้ต้องถูกห้ามออกนอกพื้นที่ที่ไม่ได้รับบริการด้านการสาธารณสุข หรือ บริการด้านการศึกษาของภาครัฐ
2. ต้องเสียค่าทำบัตรประชาชนราว 20,000 บาท แต่ถึงจะชำระเงินเพื่อขอมีบัตรแต่ก็อาจจะไม่ได้รับบัตร
3. วิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงที่มักจะแต่งงานเร็วเป็นอุปสรรคต่อด้านการศึกษา
4. การสาธารณสุขไม่ดี ชาวกะเหรี่ยงนิยมดื่มน้ำดิบ ทำให้เป็นนิ่ว ไม่สบายง่าย บ้างก็เป็นโรคธาลัสซีเมีย เป็นไข้มาเลเรีย ฯลฯ
5. การขาดโอกาสทางการศึกษา การไม่ได้รับทุนการศึกษาให้ต่อไปในระดับสูง ทุนมีเฉพาะเด็กที่เรียนดีเท่านั้น
6. ปัญหาการขาดที่ดินทำกิน
7. กะเหรี่ยงถูกมองว่าเป็นผู้บุกรุกป่า ทำลายทรัพยากรป่าไม้
8. ฯลฯ

บ้านเลขตองคุ อ.อุ้มผาง จ.ตาก

บ้านแม่จันทะ อ.อุ้มผาง จ.ตาก

บทที่ 3 พ่อหลวง-แม่เจ้าของชาวกะเหรี่ยง

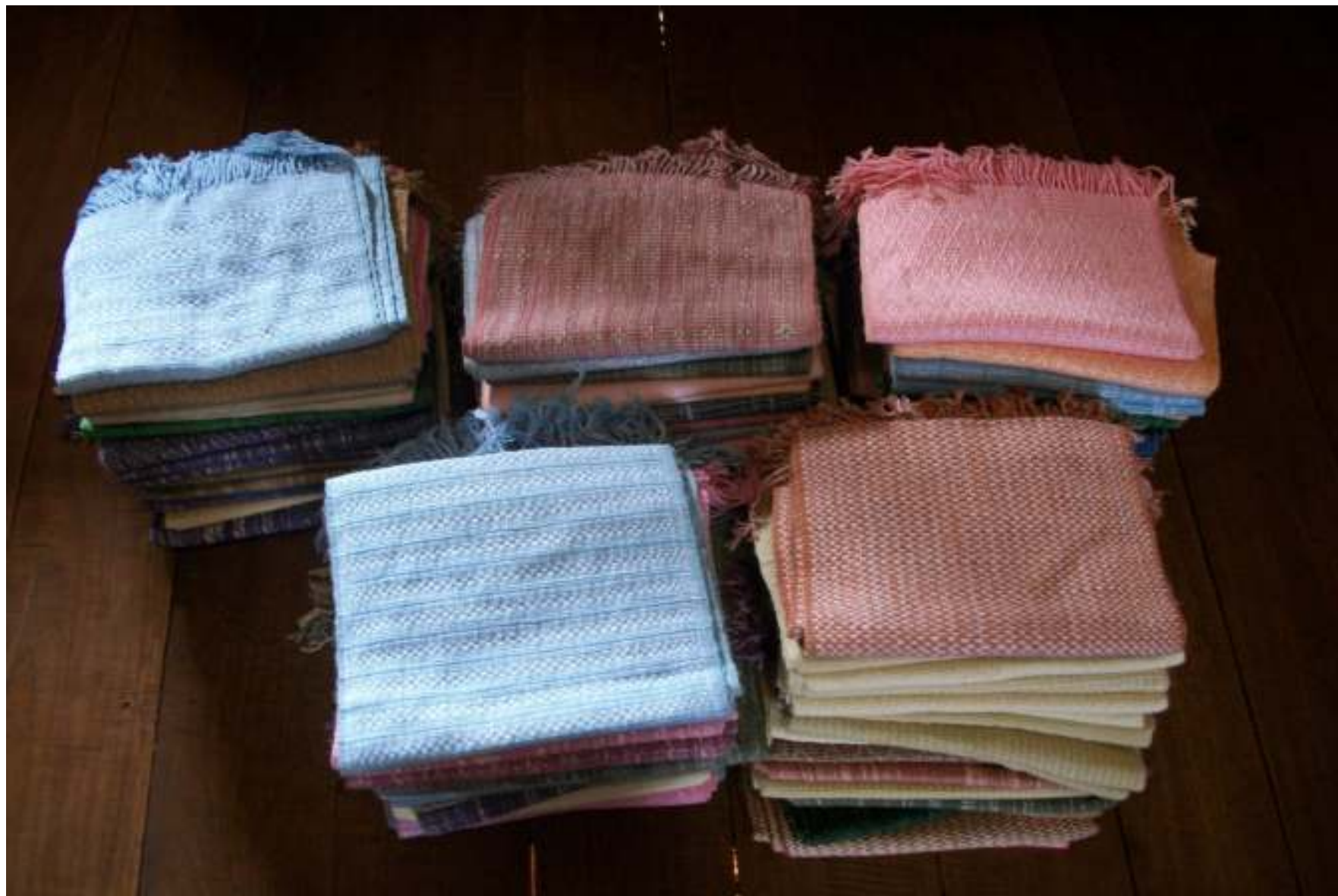

ผ้าทอนนแกะ

เก็บผักที่โครงการหลวง

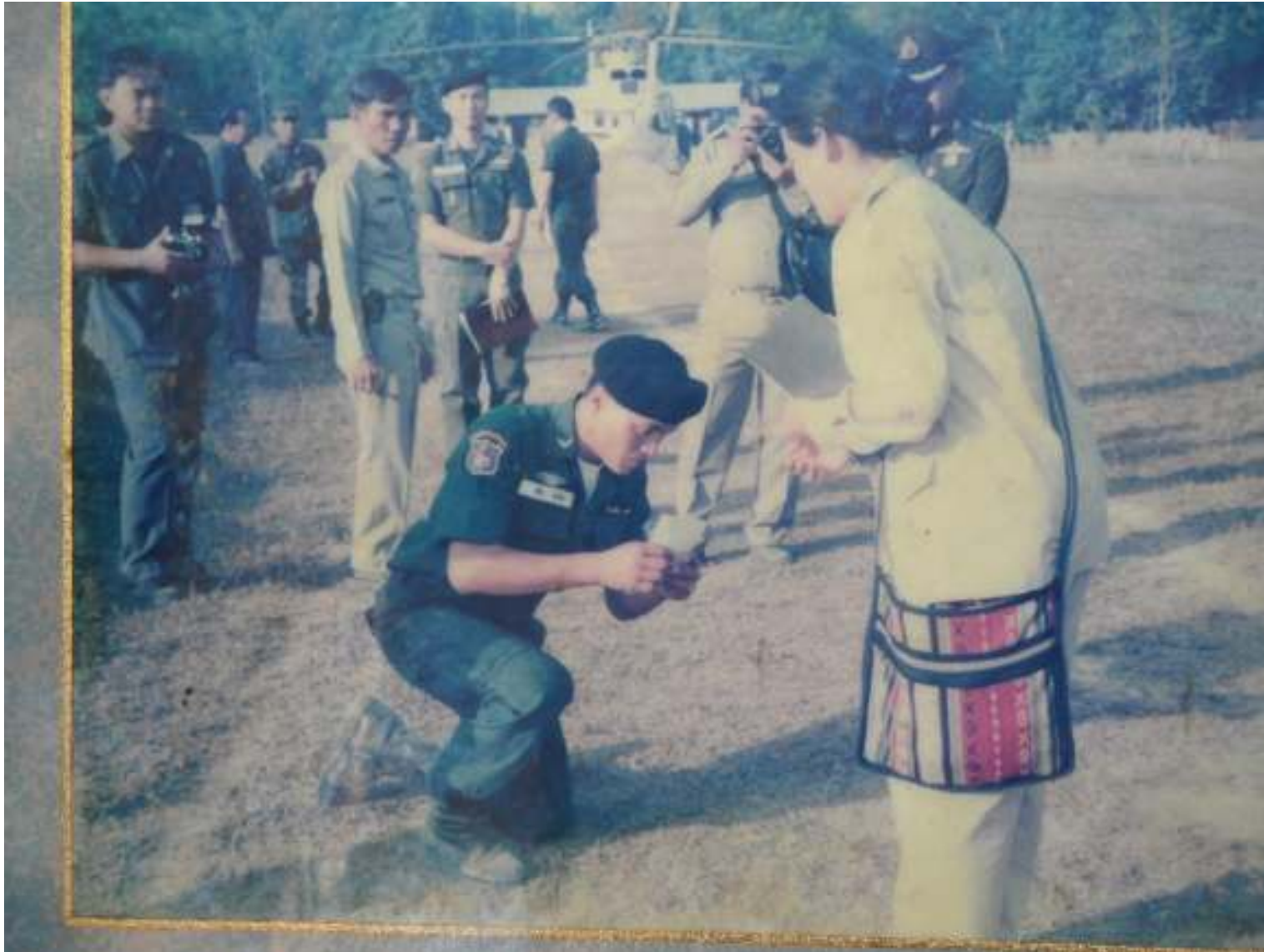

กาแฟห้วยหอม อันเลื่องชื่อ

บทที่ 4 ตามรอยเท้าพ่อ

บทที่ 5 แนวทางเพื่อการพัฒนากะเหรี่ยงอย่างยั่งยืน

1. ฝึกอาชีพให้กะเหรี่ยงสามารถพึ่งพาตนเองได้
2. ให้การศึกษาควบคู่กับการปลูกฝังด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิม
3. แก้ปัญหาเรื่องบัตรประจำตัวประชาชน
4. แก้ปัญหาเรื่องการสาธารณสุข
5. เพิ่มแหล่งอาหารและแร่ธาตุที่จำเป็นต่อร่างกาย
6. ควรจัดทีมภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพมาช่วยสอนภาษาไทยให้แก่ชาวกะเหรี่ยง ฯลฯ